

EU:n ja Yhdysvaltojen kauppaneuvottelut – mistä niissä on kyse?

Osa 2: Säätely

Terveys- ja kasvinsuojelu (SPS)

Terveys- ja kasvinsuojelutoimenpiteillä tarkoitetaan sellaisia teknisiä määräyksiä, standardeja, arviointimenettelyitä tai muita toimia, joiden tarkoituksena on ihmisten, eläinten tai kasvien elämän ja terveyden suojeleminen. Tällaisia toimia voidaan ottaa käyttöön edellyttäen, ettei niitä sovelleta tavalla, joka perusteettomasti rajoittaa kansainvälistä kauppaa.

Neuvotteluissa tavoitellaan sellaisten asioiden ratkaisemista, jotka tarpeettomasti vaikeuttavat markkinoillepääsyä. Samalla otetaan kuitenkin huomioon osapuolten oikeus arvioida ja hallinnoida riskejä. Uusia markkinoillepääsyesteitä pyritään ennakoimaan ja estämään parantamalla viranomaisten yhteistyötä sekä kahdenvälisesti että kansainvälisellä tasolla. Tärkeä osa neuvotteluita on läpinäkyvyyden parantaminen ja syrjimättömyyden varmistaminen. Neuvotteluissa pyritään keskittymään erityisesti kaupan helpottamiseen määrittelemällä alueita, joissa hallinnollista taakkaa voidaan vähentää turvallisella tavalla.

EU:n ja Yhdysvaltojen välisissä neuvotteluissa terveys- ja kasvinsuojelukysymyksissä lähtökohtana on Maailman kauppajärjestö WTO:n terveys- ja kasvinsuojelua koskeva sopimuksen (SPS; Sanitary and Phytosanitary Measures)) periaatteet sekä voimassa oleva kahdenvälinen eläinlääkintäsopimus.

EU tavoittelee erityisesti tuontimenettelyiden selkeyttämässä ja käytännön toimivuuden parantamista elintarvikkeiden viennissä. Tähän liittyy esimerkiksi EU:n tavoite saada Yhdysvallat tunnustamaan EU:n yhtenä kokonaisuutena hyväksymismenettelyiden osalta. Tällä hetkellä EU tunnustaa Yhdysvallat yhtenä kokonaisuutena hyväksymismenettelyissä, mutta Yhdysvallat ei tunnusta EU:ta yhtenä kokonaisuutena. Myös yhteistyön tiivistäminen erityisesti eläinten hyvinvointia koskevissa kysymyksissä on tärkeä tavoite EU:lle.

Neuvotteluiden tarkoitus ei ole puuttua osapuolten oikeuteen ylläpitää korkeaa elintarviketurvallisuuden tasoa. Neuvotteluissa ei heikennetä standardeja tai vaaranneta kuluttajien terveyttä kaupallisen hyödyn saamiseksi. Paljon on kuitenkin tehtävissä esimerkiksi yhteistyön ja tiedonvaihdon saralla, mikä edistäisi elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia. Yritysten näkökulmasta tämä vähentäisi tarpeetonta byrokratiaa.

EU on linjannut jo neuvotteluiden alussa selkeästi, että neuvotteluissa ei tulla muuttamaan EU:n geenitekniikkaa ja hormoneja koskevaa peruslainsäädäntöä.

EU:hun voidaan jo tuoda muuntogeenisiä organismeja tai niistä valmistettuja tuotteita, jos ne on hyväksytty käytettäväksi elintarvikkeina, rehuina tai viljeltäviksi.

Hyväksymisprosessi sisältää muun muassa Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA:n (European Food Safety Authority) riskiarvion, EU:n jäsenvaltioiden lausunnot sekä julkisen kuulemisen. Jos elintarvikkeet tai rehut sisältävät muuntogeenisiä aineksia tai ovat niistä valmistettuja, ne on pakko merkitä asianmukaisesti.

Myös hormonilihan osalta EU:lla on oma selkeä lainsäädäntönsä, jonka nojalla on kielletty kasvua ja tuotantoa edistävien hormonien ja muiden aineiden käyttö tuotantoeläimille. Asiaa on käsitelty WTO:ssa, ja EU ja Yhdysvallat ovat sopineet järjestelystä, jossa Yhdysvalloista voidaan tuoda EU:n markkinoille ei hormoneilla käsiteltyä naudanlihaa.

Sopimus ei tule suoraan ratkomaan kaikkia maatalouskauppaan liittyviä kaupanesteitä ja sääntelyhaasteita, mikä johtuu muun muassa EU:n ja Yhdysvaltojen erilaisesta sääntelyä koskevasta lähestymistavasta. Neuvotteluissa pyritään löytämään niitä alueita, joissa viranomaisten yhteistyötä voidaan parantaa ja toimintaa tehostaa. Tämä toisi konkreettisia hyötyjä kahdenväliselle maatalouskaupalle.

Molemmat osapuolet ovat antaneet SPS-tekstiehdotuksensa.